

vergadering **C94**
zittingsjaar 2022-2023

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese
Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en
Toerisme

van 10 januari 2023

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het voorstel van de Europese Commissie voor regelgeving bij verhuurplatformen – 569 (2022-2023)	3
VRAAG OM UITLEG van Kristof Slagmulder aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de oproep van het ministerie van Buitenlandse Zaken om Iran te verlaten en de situatie van de gevangenen Belgische hulpverleners – 933 (2022-2023)	7
VRAAG OM UITLEG van Bart Tommelein aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de recente spanningen tussen Servië en Kosovo – 1002 (2022-2023)	10
VRAAG OM UITLEG van Bart Tommelein aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het Europese voorzitterschap van Zweden – 1003 (2022-2023)	
VRAAG OM UITLEG van Johan Deckmyn aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het voorbije EU-voorzitterschap van Tsjechië en het huidige voorzitterschap van Zweden – 1012 (2022-2023)	13
VRAAG OM UITLEG van Bart Tommelein aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de situatie in Nagorno Karabach – 1004 (2022-2023)	16
VRAAG OM UITLEG van Johan Deckmyn aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de Europees-Oekraïense top in Kiev – 1010 (2022-2023)	19
VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het verbod van de Taliban in Afghanistan voor vrouwen om te werken voor ngo's – 1020 (2022-2023)	20

VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het voorstel van de Europese Commissie voor regelgeving bij verhuurplatformen – 569 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: Goedemiddag, minister en collega's, en een speciaal welkom aan Victor Ampe, een stagiair, derde jaar bachelor KU Leuven, die zes weken lang het buitenlands beleid van het Vlaams Parlement opvolgt en meehelpt.

Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Voorzitter, minister, collega's, ik heb de eer om de eerste vraag van 2023 in deze commissie te stellen. Dat is altijd een fijn moment. En ik mag die vraag dan nog aan u stellen, minister, want het is een vraag over Toerisme.

De vraag dateert al van vorig jaar maar ze blijft relevant. Zoals u weet heeft de Europese Commissie aangekondigd dat ze werkt aan een nieuwe regelgeving om meer data te krijgen van online verhuurplatformen, zoals Airbnb en Booking. Particuliere verhuurders die woningen, appartementen of kamers voor een of een paar nachten verhuren, zouden zich moeten registreren en doorgeven wat ze precies verhuren omdat Europa meer transparantie wil bij de succesvolle kortetermijnverhuur.

We weten dat vakanties via zo'n verhuurplatformen enorm populair geworden zijn. Airbnb deelde begin november zelf nog mee het afgelopen kwartaal topresultaten te hebben neergezet. Voor sommige bestemmingen heeft dit ook een keerzijde, enerzijds wat betreft de draagkracht van de stad bij een grote toeloop van toeristen. En anderzijds zien we dat woningen worden opgekocht om via die platformen verhuurd te worden. Dat leidt tot stijgende vastgoedprijzen, wat dan ook weer tot gevolg heeft dat de inwoners, zeker jongere mensen, wat moeilijker zelf een woning kunnen verwerven in hun eigen stad of gemeente. De registratie die verplicht zou worden, moet lokale besturen helpen om wat zicht te krijgen op wat er gebeurt in de stad en desgevallend ook in te grijpen. Dat is de redenatie van de Europese Commissie.

De nieuwe regels moeten uiteraard nog goedgekeurd worden door de EU-landen en door het EU-parlement, en daarna wil de Commissie twee jaar de tijd geven om ze te laten invoeren. Airbnb reageerde alvast dat ze de Europese voorstellen verwelkomt en dat ze zelf al lang voorstander is van eenduidige richtlijnen voor Europa.

Minister, werd u al geïnformeerd over de nieuwe regelgeving? Hoe staat u hiertegenover? We weten dat sommige steden worstelen met de grote opmars van particuliere verhuur en dat ze soms zelfs acties ondernemen, zoals in Amsterdam, waar er maar een aantal verhuurdagen per jaar mogen zijn. Daarom wil ik polsen hoe het zit in Vlaanderen. Krijgt u daar ook signalen? Omgekeerd heb ik de vraag of inperkingen of bepaalde regels net niet voor particuliere verhuurders een drempel zouden creëren? Ik verwijs naar een eerdere tussenkomst van mij waarbij u verwees naar een 'memorandum of understanding' met Airbnb naar aanleiding van twee vonnissen die toen lopende waren en op die manier zijn stopgezet. Er zou zes keer per jaar via een steekproef informatie worden gedeeld zodat een aantal conclusies konden worden getrokken en de kwaliteit kon worden gecheckt.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Aan iedereen mijn allerbeste wensen. Dat het mooiste mag uitkomen in 2023 voor eenieder.

Uiteraard zijn we op de hoogte van de nieuwe regelgeving. Toerisme Vlaanderen volgt dit op bij de Europese Commissie, alsook het departement Buitenlandse Zaken.

Dat is belangrijk voor de stagiair. Wij volgen alles wat er vanuit Europa komt, op. Onze medewerkers en ambtenaren doen dat bijzonder goed.

Wij staan positief ten aanzien van dit initiatief. Platformen zoals Airbnb opereren internationaal: zowel in Vlaanderen als in Nederland, Polen, Spanje enzovoort. Ook de gebruikers zijn internationaal. Dat de Europese Commissie de regels binnen de EU wil harmoniseren, lijkt me dus wel een voordeel.

Ook vragen zowat alle Europese overheden informatie van de platformen. U verwijst hier bijvoorbeeld naar de druk op de woningmarkt in sommige bestemmingen. De platformen krijgen hierdoor vanuit verschillende hoeken en overheden vragen om logiesgegevens. Deze vragen zijn niet altijd identiek. Ook hierin probeert de Commissie nu duidelijkheid te scheppen.

Het is dus positief dat Europa hierin initiatief neemt en hierover een duidelijk en eenvoudig rechtskader wil scheppen.

In Vlaanderen hebben we dit vijf jaar geleden al gedaan met het Logiesdecreet. Met het Logiesdecreet hebben we gekozen voor een eenvoudige registratieplicht en hebben we ook de mogelijkheid voorzien om bij platformen logiesgegevens op te vragen. We zijn een beetje een voorloper in Europa.

Bij het uitwerken van deze verordening heeft de Europese Commissie het Vlaamse Logiesdecreet in detail onderzocht en positief beoordeeld. Het is dan ook geen toeval dat het voorstel veel gelijkenissen vertoont met het systeem dat we vandaag in Vlaanderen hebben.

Hoewel het voorstel sterk geïnspireerd is op het Vlaamse Logiesdecreet, wijkt het op een beperkt aantal punten hiervan af. Het voorstel verplicht platformen om maandelijks overnachtingscijfers, het registratienummer en het internetadres van het logies te bezorgen. Mocht het adres van het logies moeten worden gedeeld, dan zou dat de controle op de registratie zeker verbeteren. De verordening legt de controle op de juistheid van de gegevens nu in handen van de platformen zelf, die hierop steekproeven moet uitvoeren. Voor de handhaving wordt verwezen naar de Elektronischediensstenrichtlijn, wat betekent dat de handhaving hiervan federaal is.

Het voorstel moet nog heel wat stappen doorlopen. U kent dat. Er zullen dus misschien nog verschillende zaken wijzigen na input van de lidstaten en van het Europees Parlement. Vanuit Toerisme Vlaanderen volgen wij dit nauw op en bekijken ook de mogelijke impact op ons decreet. Toerisme Vlaanderen zit hierover ook samen met de toerismeadministraties van de andere gewesten, de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG), het Vlaams departement Buitenlandse Zaken en de federale collega's.

Mochten we finaal toch zaken moeten aanpassen aan onze registratieplicht of het Logiesdecreet moeten verduidelijken, dan voorziet het ontwerp hiervoor sowieso twee jaar tijd. Dat kan dan nog.

Zoals ik eerder al aangaf, ben ik van mening dat dit lokaal en los van het Logiesdecreet bekeken moet worden. De situatie verschilt van stad tot stad. Maar ik herhaal dat de situatie in Vlaanderen niet meteen problematisch is.

Lokale besturen hebben zelf de voornaamste juridische instrumenten in handen door de mogelijkheid om specifieke stedenbouwkundige regels vast te leggen. Naast de algemene stedenbouwkundige regels en vergunningsplicht bij een functiewijziging, hebben steden en gemeenten de mogelijkheid om via een stedenbouwkundige verordening specifieke stedenbouwkundige regels vast te leggen.

De verordening waarover de vraag gaat, bevat hierover geen bepalingen.

De registratieplicht en het openbare logiesregister die we voorzien hebben in het decreet en die de Europese Commissie ook opgenomen heeft in het voorstel, bieden lokale besturen wel de gegevens die zij nodig hebben om hun beleid hierover uit te werken.

Zoals ik al aangaf, is het redelijk gelijklopend. Ze bevatten in grote mate de krachtlijnen van het Logiesdecreet. In Vlaanderen hebben we immers al sinds 2017 een registratieplicht. Toerisme Vlaanderen deelt alle aangemelde logies via haar publiek online logiesregister. Het Logiesdecreet voorziet nu ook al dat Toerisme Vlaanderen via steekproeven gegevens kan opvragen bij platformen.

Voor de verhuurders in Vlaanderen zorgt het voorstel dus eigenlijk niet voor bijkomende verplichtingen ten aanzien van het Logiesdecreet. De impact lijkt ons eerder beperkt.

We kunnen vergelijken met de impact van het nieuwe Logiesdecreet. Hier merken we dat sinds 2017 het aantal aangemelde logies is toegenomen van 20.000 tot meer dan 26.000, en het aantal erkende logies is toegenomen van bijna 3500 tot 5800.

Na het afsluiten van het akkoord tussen Toerisme Vlaanderen en Airbnb meldde de Gegevensbeschermingsautoriteit (GBA) dat ze een onderzoek had opgestart rond het afsprakenkader en de gegevens die Toerisme Vlaanderen kan opvragen. In afwachting hiervan werden de steekproeven opgeschort.

Het onderzoek door de GBA werd op 16 november 2022 afgerond. De Geschillenkamer van de GBA concludeerde dat het Logiesdecreet voldoende decretale basis biedt om bij platformen zoals Airbnb via steekproeven gegevens van logies en logiesexploitanten op te vragen. De Geschillenkamer is ook van mening dat deze steekproeven noodzakelijk zijn zodat Toerisme Vlaanderen het Logiesdecreet kan uitvoeren, logiesuitbaters kan contacteren en logies kan handhaven. De Geschillenkamer volgt hiermee het standpunt van Toerisme Vlaanderen en niet van de Inspectiedienst van de GBA.

Ik denk dat deze uitspraak goed is en dat we de samenwerking met Airbnb en de steekproeven opnieuw kunnen opstarten. Airbnb heeft begin december 2022 de gevraagde gegevens bezorgd. De verwerking ervan is momenteel nog lopende.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Minister, dank u voor het uitgebreide antwoord. Ik had niet anders verwacht dan dat u voor uniformiseren en voor eenduidigheid gaat. Het is Europees natuurlijk niet evident. U haalt het zelf aan dat het nog even zal duren vooraleer alle stappen gepasseerd zijn. Het is wel belangrijk dat we daar een duidelijk zicht op krijgen, zeker naar onze buurlanden toe. Hoe zich dat allemaal zal concretiseren, valt nog even af te wachten maar ik denk in ieder geval dat we daar vanuit Vlaanderen alleen maar positief tegenover kunnen staan, zeker als we zien dat die online verhuurplatformen een enorm groot succes zijn geworden. Ik denk zelfs dat in een jaar tijd de advertenties van privékamers met 5 procent gestegen zijn. Dat is fenomenaal. Het zal alleen maar toenemen. We moeten dat voldoende monitoren voor de draagkracht van de stad. Er zijn een aantal hendels voor lokale besturen waarmee ze kunnen ingrijpen want het zal overal wel wat anders zijn.

Het volgende is misschien ook positief om te vermelden. Ik had een schriftelijke vraag gesteld over mogelijke klachten. Toerisme Vlaanderen gaf aan dat er eigenlijk maar één klacht was wat betreft Airbnb en dat het dus eigenlijk redelijk goed verloopt. Dat stemde mij heel positief.

Ik heb nog een vraag. U hebt tijdens de begrotingstoelichting gezegd dat u verschillende onderzoeken zou opstarten, onder andere de bewonersonderzoeken in

de kunststeden. Zult u op het vlak van Airbnb of online verhuurplatformen bij lokale besturen bepaalde onderzoeken uitvoeren om te polsen hoe de situatie wat deze platformen betreft, evolueert? Ik heb de opmerking al gemaakt dat werd vastgesteld maar dat Airbnb ontkent dat 45 procent van de vakantieverblijven op het platform eigenlijk niet door particulieren wordt verhuurd. U stelde toen dat een studie om na te gaan wat de juiste toedracht daarvan is, nog niet direct aan de orde was, tenzij de lokale besturen daar echt naar zouden vragen. Zal daar verder nog iets mee gebeuren?

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (cd&v): Het is een interessante vraag, collega. Het is goed dat we het Logiesdecreet regelmatig ter sprake brengen. Ik ben ook heel tevreden dat die steekproeven opnieuw volop zullen kunnen. Het toerisme komt immers volop weer op gang. Anders dreigen de logies van Airbnb een beetje te ontsnappen aan alle regelgeving die we hebben gemaakt. Die steekproeven zijn echt wel nodig. Het is goed nieuws dat dat allemaal weer kan.

Collega's, ik weet niet of jullie het verhaal hebben gevolgd van wat er zich afgelopen weekend in Boortmeerbeek heeft afgespeeld, namelijk dat in een villa tientallen jongeren – vijftig, sommigen spreken van honderd – de boel op stelten hebben gezet in een rustige wijk. De politie is moeten tussenbeide komen. Wat me opviel in de teksten in de pers daarover, was dat men sprak van de conciërge. Dat lijkt dan toch wel eerder een onbewoonde villa die enkel voor dit soort doelstellingen voor Airbnb wordt gebruikt. Dat is toch iets dat we moeten vermijden. Het is te hopen dat ze met alles in orde zijn maar ik vrees dat de boel daar ondertussen misschien wat afgebroken is. Minister, ik denk ook dat u daar niets aan kunt doen. Dat kunnen wij met onze regelgeving van Toerisme niet aanpakken. Het is wel jammer dat die zaken gebeuren. Ik wilde dat hier nog even meegeven.

Cathy Coudyser (N-VA): Ik wil nog even namens de N-VA tussenkomen op de interessante vraag van collega Talpe. Ik denk dat we heel trots mogen zijn op ons Logiesdecreet van 2017. Verschillende collega's hebben eraan meegewerkt. Als ik het goed begrijp, heeft de Europese Commissie dit Vlaamse Logiesdecreet een stukje als voorbeeld en als bron van inspiratie gebruikt. Als ze zeggen dat het uitblinkt in eenvoud en duidelijkheid maar ook in efficiëntie, dan denk ik dat we vanuit Vlaanderen een voortrekkersrol hebben gespeeld om die toeristische regelgeving internationaal te bekijken. Toerisme is nu eenmaal internationaal.

Belangrijk is wel dat we ook de adresgegevens van de logies zouden hebben. Dat staat vandaag nog niet in de verordening. Als ik het goed begrijp, staat er nu in de verordening het registratienummer en het e-mailadres van het logies. Maar om de handhaving en de controles een stukje te vergemakkelijken, is het gemakkelijk dat we ook de adresgegevens hebben.

Nu we het over de handhaving hebben: volgens ons Vlaams Logiesdecreet is dat nu een opdracht van Toerisme Vlaanderen, wat ze volgens mij ook goed doen. In de verordening zoals die nu voorligt, kijkt men voor de handhaving naar de Europese Elektronischdienstenrichtlijn. Als we dat naar België vertalen, dan is dat een bevoegdheid van de FOD Economie. Handhaving en regelgeving gaan natuurlijk heel erg samen. Ik denk dat het voor ons land in elk geval goed zou zijn dat dat ook bij de gewesten blijft en dat in Vlaanderen Toerisme Vlaanderen dat zou kunnen verderzetten.

Ingaande op de bredere problematiek van Airbnb: stedenbouwkundige regels blijven voor sommige steden een heel belangrijk punt. Dat is het ook. Het voorstel legt daar nu niet direct een link mee. Het voorstel zal daar niet op ingrijpen. Ik denk dat we in Vlaanderen voldoende kapstokken hebben om de steden en gemeenten daar zelf mee aan de slag te laten gaan.

Draagkracht is ook aangehaald. Het is inderdaad een belangrijk aandachtspunt. Vandaag is er in Vlaanderen niet echt een probleem. Dat blijkt toch uit alle onderzoeken. We hebben de draagkrachtonderzoeken, die we periodiek uitvoeren en die toch wel een belangrijk signaal kunnen zijn naar de steden en gemeenten om te zien of er een probleem dreigt te zijn en of er nood is aan lokale ingrepen. Ook de logiesbarometer, die we in de coronaperiode hebben ingevoerd, geeft een aanwijzing of er voor de draagkracht van een stad of gemeente op bepaalde momenten pieken zijn en hoe ze die moeten opvangen. Spreiding van toeristen in tijd en ruimte lijkt me nog altijd een van de goede oplossingen.

We hebben nu een nieuw Logiesdecreet dat sedert 1 januari in werking is. Het decreet is vernieuwd, een beetje aangepast op basis van een evaluatie. Dat is vooral belangrijk voor de jeugdlogies die nu ingekapseld worden. Er is een overgangstermijn van drie jaar voorzien. Ook de Europese verordening waar we het nu over hebben, heeft nog een hele doorlooptijd. Misschien is het goed om als het een met het ander strookt, opnieuw een globale evaluatie van het Logiesdecreet te doen en dan zullen we eventueel een aantal aanpassingen moeten doorvoeren om met de Europese verordening in orde te zijn. Ik neem aan dat dat voor een volgende legislatuur is. Het is misschien wel goed om in ons achterhoofd te houden om op dat moment te kijken en verder te evalueren.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Ik heb een tweetal punten. Wat betreft de bewonersonderzoeken vind ik uw suggestie om de lokale besturen nauwer te betrekken, wel goed. Ik zal vragen om dat te doen.

De mogelijkheid om adresgegevens op te vragen, is een verbeterpunt. We hebben dat tijdens de lopende consultatieronde als feedback aan de Europese Commissie gegeven. Ik hoop dat zij dat zullen meenemen in het aangepaste voorstel.

De laatste suggestie om de aanpassingen aan het Logiesdecreet zoveel mogelijk te bundelen, vind ik een goed voorstel. Ik ondersteun dat zeker. Maar zoals u zelf zegt, zal dat waarschijnlijk voor de volgende legislatuur zijn. Ik denk dat we het inderdaad wel kunnen evalueren en is dat iets voor begin volgende legislatuur.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Ik dank de collega's om aan te sluiten en de minister voor de repliek en om de optie open te houden om haar oor te luisteren te leggen bij de lokale besturen voor wat betreft deze manier van huren en verhuren. Alles is aangehaald wat we op dit moment kunnen doen. Het is nu even afwachten hoe het verder evolueert. Ik heb hier heel wat positieve reacties gehoord en een schouderklopje voor ons Logiesdecreet, dat als toonbeeld voor Europa kon dienen om deze manier van toerisme te ondersteunen. Wordt zeker vervolgd.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Kristof Slagmulder aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de oproep van het ministerie van Buitenlandse Zaken om Iran te verlaten en de situatie van de gevangen Belgische hulpverlener – 933 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Minister, eind december riep het ministerie van Buitenlandse Zaken alle mensen met de Belgische nationaliteit die zich in Iran bevinden, op om het land zo snel mogelijk te verlaten. Dat ging ook over mensen met de dubbele nationaliteit. Volgens het ministerie is er een groot risico op willekeurige aanhoudingen en is de veiligheidssituatie sterk verslechterd.

Eerder werd ook bekend dat de ngo-medewerker Olivier Vandecasteele werd veroordeeld tot 28 jaar cel en 74 zweepslagen. De reden daarvoor: spionage, witwaspraktijken en samenwerking met de VS tegen Iran. Hij zit ondertussen al meer dan 10 maanden in een isoleercel en zijn gezondheidstoestand is meer dan zorgwekkend.

Gisteren verscheen in de media dat de Belgische ambassadeur Vandecasteele een korte tijd kon spreken en hij verklaarde onder andere dat hij gedwongen is om deel te nemen aan een schijnproces. Ondertussen beschouwen zowel de VN als Amnesty International de onmenselijke omstandigheden waarin Vandecasteele wordt vastgehouden, als marteling.

Collega Deckmyn heeft u een tijdje geleden in de plenaire vergadering bevestigd over deze kwestie. U zei toen dat dit vooral een federale aangelegenheid is, wat ik uiteraard begrijp, maar toch wil ik u vragen of u sindsdien nog stappen ondernomen hebt om Vandecasteele mee te proberen vrij te krijgen en druk uit te oefenen. Bent u van plan dat gezien de recente ontwikkelingen de komende weken of maanden nog te doen?

In verband met de oproep van Buitenlandse Zaken: ook Flanders Investment & Trade (FIT) heeft een kantoor in Iran. Kan het kantoor volgens u nog functioneren in de huidige omstandigheden?

Zijn er Vlamingen die de voorbije periode het slachtoffer werden van willekeurige arrestaties door de Iraanse autoriteiten?

Welke andere stappen zal de Vlaamse Regering desgevallend nog zetten naar aanleiding van de aanhoudende mensenrechtenschendingen en de staatsterreur in Iran?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Eerst en vooral mijn beste wensen voor het nieuwe jaar. Ik wens jullie dit jaar veel plezier toe, zeker in deze commissie, waar toch alle wereldproblemen ongeveer opgelost worden. Ik kijk 's avonds altijd met heel veel aandacht naar het nieuws om te zien welke problemen in dit Vlaamse Parlement zijn opgelost. Maar in ieder geval wens ik jullie veel werklust en plezier in alles wat jullie ondernemen.

Ik kom bij de situatie van de heer Vandecasteele. Zoals ik reeds antwoordde op een vorige parlementaire vraag hierover, inderdaad aan de heer Deckmyn, wijs ik erop dat het hier over een consulaire zaak gaat, en dat is een bevoegdheid van de federale overheid: zij heeft de bevoegdheid en de verantwoordelijkheid om actie te nemen om de vrijlating van de heer Vandecasteele te bewerkstelligen. Ik zou willen dat het anders was, maar het is voorlopig nog zo.

Natuurlijk gaat mijn medeleven uit naar de heer Vandecasteele en zijn familie, maar Vlaanderen kent maar een beperkt aantal middelen om daarin te helpen. In mijn contacten met de Iraanse autoriteiten en de Iraanse ambassade heb ik dit soort onderwerpen reeds meermaals aangekaart. Dit zal ik ook blijven doen in toekomstige gesprekken. De impact daarvan is echter niet bijster groot.

Wat FIT betreft: het FIT-kantoor in Iran functioneert reeds lange tijd onder moeilijke omstandigheden en dit blijft zo. Wij blijven daar aanwezig, maar het is moeilijk werken.

Ik heb niet onmiddellijk zicht op Vlamingen die het slachtoffer werden van willekeurige arrestaties door de Iraanse autoriteiten. Ik beveel Vlamingen in Iran aan om het reisadvies van de FOD Buitenlandse Zaken op te volgen. Het lijkt me alleszins verstandig dat Vlamingen die nog aanwezig zouden zijn, de situatie zeer nauwgezet opvolgen.

Wat verdere stappen betreft, ondersteunen wij natuurlijk de sancties op Europees niveau, aangezien deze hefboom de grootste impact heeft op het huidige regime in Iran. Zo heeft de Raad van de Europese Unie op 12 december 2022 beslist sancties te heffen op twintig Iraanse individuen en één Iraanse organisatie in verband met mensenrechtenschendingen in het land. Vlaanderen zal zijn steun voor Europese maatregelen verderzetten.

Tot daar mijn antwoord, voorzitter.

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Dank u, minister-president, voor uw antwoord.

Ik begrijp dat dit vooral over het federale niveau gaat en dat het vooral daar opgevolgd en opgelost zal moeten worden, maar dat wil natuurlijk niet zeggen dat we blind moeten zijn voor de situatie waarin Vandecasteele zich momenteel bevindt. Ook deze Vlaamse Regering moet deze schandalige situatie, als het enigszins kan, onder de aandacht blijven brengen.

Minister-president, een tijdje geleden beslisten de Vlaamse universiteiten al om geen nieuwe structurele samenwerking meer aan te gaan met Iraanse instellingen, naar aanleiding van de situatie van professor Djalali, alleen nog in het kader van individuele projecten. U hebt gezegd dat er al heel wat sancties zijn ten aanzien van Iran, maar bent u van mening dat ook alle andere vormen van samenwerking tussen Vlaanderen en Iran herbekeken moeten worden zolang de mensenrechten daar geschonden worden? Want hoe kunnen we garanderen dat Vlamingen daar op een veilige manier kunnen wonen of werken? Of bent u van mening dat we Iran ondanks de situatie zo veel mogelijk als een normale handelspartner moeten beschouwen?

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Minister-president, ik wil namens onze fractie ook onze grote verontwaardiging uiten over wat er gebeurt met de heer Vandecasteele, die ondertussen inderdaad al bijna een jaar wordt vastgehouden. We zagen net nog dat hij tot 28 jaar cel en tot zweepslagen werd veroordeeld. Ik werd eerlijk gezegd wat onpasselijk toen ik het vernam. Er zijn ook nog mensen uit andere EU-lidstaten die door de Iraanse autoriteiten worden vastgehouden. We zullen daar echt een vuist tegen moeten maken. Dat zal inderdaad niet uit Vlaanderen alleen kunnen komen, maar ook vanuit het federale en Europese niveau.

Ik doe nog een warme oproep. Met het Ieperse schepencollege hebben we gisteren – Ieper is een vredesstad – onze steun bekend aan een wandeling die binnenkort wordt georganiseerd van Ieper naar Diksmuide, naar de IJzertoren, om een hart onder de riem te steken van de familie. Ik hoop dat er ook heel wat andere signalen komen van onderuit om de situatie van de heer Vandecasteele aan te klagen.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Slagmulder, wij hebben geen normale handelsrelatie met Iran. Met FIT zijn we daar nog in beperkte mate aanwezig, omdat daar nog een aantal Vlaamse bedrijven actief zijn. FIT heeft daar zeker niet de normale werking van investeringen aantrekken en handelsrelaties opzetten; FIT is daar

louter om bijstand te verlenen aan een aantal bedrijven die daar nog actief zijn. Iran is zeker geen normale handelspartner en we volgen ook alle sancties die op Europees niveau worden afgesproken, heel nauwgezet op. FIT kent dus een minimale aanwezigheid in Iran, in zeer moeilijke werkomstandigheden. Het is zeker geen samenwerking met het Iraanse regime, wel bijstand aan Vlaamse bedrijven daar.

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Bedankt voor het antwoord, minister-president. Ik hoop dat er zo snel mogelijk een goede oplossing komt en dat de hulpverlener en ook professor Djalali zo snel mogelijk vrijgelaten worden. Daarom wil ik u oproepen, minister-president, om deze kwestie zeker nauwgezet mee te blijven opvolgen. Iran is een land waar kritische stemmen zonder proces in de cel worden gegooid of vermoord worden. De mensenrechten worden er elke dag opnieuw geschonden. Met terreurstaten als Iran zou men dus eigenlijk geen zaken mogen doen tot zolang de situatie er niet verbetert.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bart Tommelein aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de recente spanningen tussen Servië en Kosovo – 1002 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

Bart Tommelein (Open Vld): Ook van mijn kant een prettig Nieuwjaar!

Minister-president, tijdens de eindejaarsperiode van 2022 werden we opgeschrikt door het nieuws dat de Servische president het Servische leger opdracht heeft gegeven tot een verhoogde staat van paraatheid. Concreet werd generaal Milan Mojsilovic, hoofd van het Servische leger, naar de grens met Kosovo gestuurd. Alle eenheden zouden ook onder zijn onmiddellijke bevel zijn geplaatst.

Zoals bekend heeft Servië de onafhankelijkheid van zijn voormalige provincie Kosovo, waar een Albanese meerderheid woont, nog niet erkend en is Servië ook niet van plan dat te doen, hoewel Kosovo sinds 2008 de facto onafhankelijk is. De onafhankelijkheid werd overigens erkend door het Internationaal Gerechtshof.

Aanleiding voor deze militaire opdracht waren schijnbare gevechten tussen het Kosovaarse leger en enkele Kosovaarse Serviërs die protesteerden en wegblokkades hadden opgetrokken als reactie op een arrestatie van een Servische ex-politieagent. Daardoor werd het verkeer naar de Servische grens bemoeilijkt. De arrestatie zou dan weer haar oorzaak vinden in een geschil rond het al dan niet verbieden van Servische nummerplaten voor Kosovaarse Serviërs. Heel wat Servisch-Kosovaarse functionarissen zouden daarop ontslag hebben genomen. De Kosovaarse autoriteiten ontkennen evenwel de beweringen over gevechten bij het ontmantelen van de blokkades. Met andere woorden: heel wat onduidelijkheid in een complexe regio.

Hoe dan ook zou een nieuw gewapend conflict in de Balkan nefast zijn voor de regio zelf, maar evenzeer voor Europa als geheel. Een heruitgave van de oorlog die er eind vorige eeuw woedde, moet absoluut vermeden worden. Een bijkomend conflict in Europa zou tevens een impact kunnen hebben op de Russische agresiëoorlog in Oekraïne. In dat kader dient ook te worden vermeld dat Servië de Europese sancties tegen Rusland weigert in te voeren en recent nog een nieuw gasleveringscontract met Rusland afsloot.

Daarenboven voeren beide landen gesprekken met de EU met het oog op een toekomstige toetreding tot de Unie. Servië is een officiële kandidaat-lidstaat, waarvan de kandidatuur officieel werd aanvaard in 2012. Kosovo is een potentiële kandidaat-lidstaat waarmee een stabilisatie- en associatieakkoord werd ondertekend.

Wat is de recentste stand van zaken in het conflict tussen Servië en Kosovo, waarbij het Servische leger in staat van paraatheid werd gebracht?

Wat is uw inschatting over deze recente spanningen? Zal via diplomatieke weg een oplossing gevonden kunnen worden? Welke rol kan de Vlaamse diplomatie hierin eventueel spelen?

Zijn er indicaties dat de recente spanningen mee worden aangestuurd vanuit Rusland, dat bijzonder goede contacten met Servië onderhoudt? Kan dit worden toegelicht?

Wat zijn de directe gevolgen van deze spanningen in het kader van de toetredingsgesprekken tot de EU voor beide landen?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: De recentste stand van zaken is dat een ogenschijnlijk klein incident, althans vanop een afstand bekeken, beide landen op de rand van een groot conflict heeft gebracht. Het gaat om de arrestatie door Kosovo van een politieman die behoort tot de Servische minderheid. Er werden blijkbaar ook schoten gelost in navolging van het incident.

Onder invloed van intensieve diplomatie zijn de Kosovaarse Serviërs rond de jaarwisseling begonnen met het weghalen van de wegbarricades die ze in het grensgebied hadden opgeworpen. Servië had zijn leger aan de grens met Kosovo in de hoogste staat van paraatheid gebracht. Ook dat wordt nu teruggeschroefd. Kosovo heeft de politieman in kwestie weliswaar niet vrijgelaten, maar onder huisarrest geplaatst, wat neerkomt op een minder streng regime.

Dit incident illustreert volgens mij de blijvende spanning tussen Servië en Kosovo. De hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid, Josep Borrell, oordeelde terecht dat de diplomatie heeft gezegevierd. De EU, de NAVO en de VS hebben belangrijke en succesvolle inspanningen geleverd in de richting van Belgrado en Pristina om te de-escaleren. Zij waren inderdaad de spelers bij uitstek om druk uit te oefenen. Het toont ook aan hoe belangrijk de aanwezigheid van de NAVO-vredesmacht in Kosovo blijft.

Vlaanderen speelt een constructieve rol bij de formulering van het Belgische standpunt rond deze kwestie om de focus op diplomatie en conflictoplossing te behouden.

Deze recente opflakking van de spanningen illustreert ook hoe een duurzame normalisering van de relaties tussen beide landen een absolute voorwaarde is om hun traject naar verdere integratie binnen de EU te kunnen verderzetten.

Zijn er indicaties dat Rusland er voor iets tussen zit? Belgrado en Moskou onderhouden van oudsher relatief goede relaties. Poetin heeft in het verleden al expliciet verklaard dat het land een strategische partner is van Rusland. Er worden vermoedens geuit, zeker vanuit Kosovo, dat Rusland de spanningen tussen Servië en Kosovo aanwakkert, maar dat is natuurlijk moeilijk te bewijzen en ik wil hier dan ook geen uitspraken over doen. Als ik er geen informatie over heb, dan is het moeilijk om er uitspraken over te doen.

Het klopt wel dat Servië de sancties tegen Rusland niet steunt, natuurlijk tot grote onvrede van de EU. We zagen echter ook dat het land de invasie uitdrukkelijk heeft veroordeeld. Servië erkent de illegale annexatie van de vier Oekraïense provincies

door Moskou niet. Dat is ook voor hen een brug te ver. Er zijn dus wel wat tegenindicaties voor de stelling dat ze Moskou zomaar slaafs zouden volgen.

Wat zijn nu de directe gevolgen? Ik geef u een kort overzicht van de gesprekken voor beide landen. Servië heeft het EU-lidmaatschap aangevraagd in 2009 en kreeg in 2012 de status van kandidaat-lidstaat. De normalisering van de relatie met Kosovo, naast enkele andere fundamentele hervormingen, is essentieel voor het tempo van toetreding van Servië tot de EU. Kosovo, aan de andere kant, is een potentiële kandidaat-lidstaat. Na de normalisering van betrekkingen tussen Servië en Kosovo in 2013 sloot de EU een stabilisatie- en associatieovereenkomst met Kosovo en besloot de Europese Commissie in 2018 dat Kosovo aan alle criteria voldeed voor een visumliberalisering.

Het spreekt voor zich dat de toegenomen spanningen tussen Servië en Kosovo geen stap zijn in de gewenste richting. De toekomstige relatie van Servië en Kosovo tot de EU is nauw verbonden met een normalisering van hun onderlinge betrekkingen. Er loopt in dat verband al jaren een door de EU mogelijk gemaakte dialoog op hoog niveau tussen Kosovo en Servië. Het einddoel moet een juridisch bindende overeenkomst zijn die alle openstaande kwesties aanpakt en bijdraagt tot regionale stabiliteit.

De Raad Algemene Zaken benadrukte in zijn recente conclusies nog een keer dat zo'n overeenkomst cruciaal is opdat Servië en Kosovo vooruitgang zouden kunnen boeken op hun respectievelijke Europese weg. De Raad maande ook aan dat alle overeenkomsten uit het verleden volledig moeten worden nageleefd en uitgevoerd. De Raad riep beide partijen ook op zich te onthouden van unilaterale en provocerende acties die tot spanningen en geweld zouden kunnen leiden, en van retoriek die niet bevorderlijk is voor de dialoog.

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

Bart Tommelein (Open Vld): Minister-president, het is goed te vernemen dat het om een ogenschijnlijk klein incident gaat.

Collega's, de Balkan en de landen van het voormalige Joegoslavië kennen een zeer turbulente geschiedenis, waarbij nationalistisch geweld, wreedheden en oorlog helaas regelmatig kenmerkend waren. Iedereen herinnert zich de verschrikkelijke oorlogsbeelden van de jaren 90. We moeten absoluut vermijden dat de Balkan opnieuw het toneel wordt van een spiraal van oorlogsgeweld.

Voor mij is het duidelijk dat de toekomst van de Balkan binnen Europa ligt, binnen de Unie. Daarover is trouwens ook een voorstel van resolutie in de maak, dat hier binnenkort zal worden besproken. Het nieuwe geweld zou een eventuele toetreding sterk bemoeilijken en het proces hypothekeren.

Ik kan me echter niet van de indruk ontdoen dat Rusland hier garen bij spint. Ik begrijp dat u hier geen grote uitspraken over wilt doen, maar we weten dat Rusland Servië binnen zijn invloedssfeer wil behouden en dat de banden tussen beide landen zeer nauw blijven. In dat opzicht was het ook opvallend dat de Bosnische president zondag de Russische president Poetin de hoogste eremedaille toekende voor zijn patriottische zorg en liefde voor het Servische gebied. Veel cynischer moet het natuurlijk niet worden.

Ik denk dat we onze eigen diplomatieke middelen – Europees, Belgisch en Vlaams – moeten aanwenden om de situatie in de regio op te volgen en in goede banen te leiden. Zoals ik al zei: een bijkomend conflict op het Europese continent zou nefast zijn voor onze welvaart.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Bart Tommelein aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het Europese voorzitterschap van Zweden
– 1003 (2022-2023)**

**VRAAG OM UITLEG van Johan Deckmyn aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het voorbije EU-voorzitterschap van Tsjechië en het huidige voorzitterschap van Zweden
– 1012 (2022-2023)**

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

Bart Tommelein (Open Vld): Voorzitter, minister-president, collega's, begin dit jaar nam Zweden de voorzittershamer van de Raad van de Europese Unie over van Tsjechië. Zoals gebruikelijk presenteerde de nieuwe voorzitter in december van vorig jaar zijn prioriteiten voor het voorzitterschap. Daarbij wordt ten eerste grote nadruk gelegd op het verstevigen van het Europese veiligheids- en defensiebeleid, onder meer door volop in te zetten op steun voor Oekraïne, zowel economisch als militair. De vraag van Zweden om te kunnen toetreden tot de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO) past ook bij de nadruk die het land wil leggen op het veiligheidsbeleid.

Daarnaast wil Zweden een gezamenlijke aanpak van het Europese concurrentievermogen op de agenda plaatsen om een competitieve markt uit te bouwen en economische groei te stimuleren.

Als derde prioriteit, niet onbelangrijk, wordt de energietransitie naar voren geschoven en wil het land werk maken van een versnelde elektrificatie van de Europese Unie.

Tot slot wil Zweden de beginselen van de rechtsstaat binnen Europa handhaven en de betalingen van Europese middelen hiervan afhankelijk maken.

Minister-president, wat is uw visie op de prioriteiten van het Zweedse voorzitterschap? Op welke manier verhouden die prioriteiten zich tot de Vlaamse prioriteiten? Ziet u opportuniteiten voor concrete Vlaamse dossiers? Op welke wijze passen deze prioriteiten binnen de voorbereiding van het Belgische voorzitterschap volgend jaar?

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Voorzitter, minister-president, in de tweede helft van vorig jaar vervulde Tsjechië het voorzitterschap van de Europese Raad. Ondertussen is Zweden voorzitter, zoals collega Tommelein zei. In juni 2022 presenteerde de Tsjechische overheid reeds de prioriteiten van het voorzitterschap. Uiteraard waren de gevolgen van de oorlog met Oekraïne een belangrijk aandachtspunt, alsook het vergroten van de veiligheids- en defensievermogens van de EU. Daarnaast ging het Tsjechische voorzitterschap zich ook richten op de energiezekerheid van de EU, die dringender werd ingeschat dan de energietransitie. Ik denk dat dat ook wel een belangrijk punt was. Tsjechië wilde zich immers richten op de rol van kernenergie bij het waarborgen van de energiezekerheid van de Europese Unie.

Het Tsjechische voorzitterschap had ook de bedoeling zich te richten op het versterken van de veerkracht van instellingen die een grote impact hebben op het handhaven en ontwikkelen van de waarden van democratie en de rechtsstaat in de EU. Aangezien Tsjechië naast Hongarije, Polen en Slowakije deel uitmaakt van de Visegradgroep, was deze doelstelling natuurlijk ook een interessant aandachtspunt.

Zweden is nu voorzitter van de Europese Raad geworden. De prioriteiten van het Zweedse voorzitterschap zijn daarnet ook geschetst: veiligheid, eenheid, veerkracht, concurrentievermogen, welvaart, de groene en energietransitie en ten slotte ook democratische waarden en de rechtsstaat.

Minister-president, hoe bekijkt u het voorbije voorzitterschap van Tsjechië? Wat zijn volgens u de conclusies die we daaruit kunnen trekken? Wat zijn de gunstige of minder gunstige gevolgen voor Vlaanderen?

Hoe schat de Vlaamse Regering het komende EU-voorzitterschap van Zweden in? Welke opportuniteiten en desgevallend ook potentiële bedreigingen ziet u voor Vlaanderen in de prioriteiten van het Zweedse voorzitterschap?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Collega's, dank u wel. Ik ga eerst in op de vragen over het voorbije voorzitterschap van Tsjechië. Algemeen heeft het Tsjechische voorzitterschap blijk gegeven van flexibiliteit en gedrevenheid in tijden van crisis en een veranderend wereldbeeld. Hun algemene doelstelling was de heropbouw en het versterken van de EU in navolging van de crisis in Oekraïne. De energiecrisis heeft grotendeels hun agenda bepaald, getuige de diverse ad-hocenergieraden die werden georganiseerd en de vele wetsvoorstellen die hieromtrent in sneltempo werden goedgekeurd.

In de laatste week van hun voorzitterschap hebben de Tsjechen toch nog enkele belangrijke resultaten geboekt, het ene al positiever voor Vlaanderen dan het andere. Zo ben ik erg tevreden met de algemene benadering inzake de Chips Act en de TEN-T-verordening (Trans-Europees Netwerk voor Transport). In een aantal 'Fit for 55'-dossiers en bij RePowerEU had Vlaanderen sommige zaken liever anders gezien. Concreet denk ik aan het akkoord over het mechanisme voor koolstofgrenscorrectie, het emissiehandelssysteem en het Sociaal Klimaatfonds. In ieder geval wens ik het Tsjechische voorzitterschap te danken voor het vele werk dat het heeft verricht in moeilijke omstandigheden.

Dan waren er de vragen naar mijn visie op de prioriteiten van het Zweedse voorzitterschap, en of die specifieke opportuniteiten bieden. De prioriteiten van het inkomende Zweedse voorzitterschap zijn in de eerste plaats gericht op eenheid en veiligheid. Er wacht de Zweden de moeilijke opdracht om in het licht van de Oekraïne-crisis en de impact op de EU een consensus tussen de lidstaten te behouden én vooruitgang te boeken. De Zweedse regering liet alvast de duidelijke wil blijken om sterk in te zetten op de mondiale rol van de EU in de veiligheidsproblematiek, op de strijd tegen de georganiseerde criminaliteit, op de EU als globale speler binnen een wereldwijd gelijk speelveld en op de verscherping van het Europese energiebeleid. Ook zal Zweden inzetten op de Europese veerkracht en competitiviteit, welvaart en de groene transitie, en de Europese democratie en de rechtsstaat. Ik zal de afzonderlijke initiatieven op hun merites beoordelen.

Hoewel ieder voorzitterschap van de Raad eigen initiatieven kan nemen en klemtonen leggen, is het grotendeels gebonden aan de lopende Europese agenda, zoals weergegeven in het jaarlijkse werkprogramma van de Europese Commissie. Enkele initiatieven daaruit zal ik met bijzondere interesse opvolgen, onder meer de herziening van de interne elektriciteitsmarkt, de oprichting van een EU-waterstofbank en het wetgevingspakket inzake kritieke grondstoffen. Andere dossiers die hoog op de politieke agenda zullen blijven staan, zijn natuurlijk de energiecrisis binnen en buiten Europa en de coronacrisis. Ook wat dat betreft, kijk ik uit naar het Zweedse voorzitterschap om oplossingen en antwoorden te bieden voor de grote uitdagingen die de EU vandaag kent. Ik en mijn diensten zullen in ieder geval alles op alles zetten om de Vlaamse belangen optimaal te blijven bewaken en te verdedigen, alsook om de opportuniteiten voor de Vlaamse industrie en economie te maximaliseren.

Dan was er de vraag op welke manier dit zich verhoudt tot de Vlaamse prioriteiten. De basis voor de Vlaamse standpuntbepaling is de visie zoals uiteengezet in het regeerakkoord en de visienota met betrekking tot de EU. Ik zal die visie hier niet integraal herhalen, maar u weet dat Vlaanderen een EU wil die volop inzet op jobs, welvaart en duurzaamheid, alsook de buitengrenzen beschermt, de interne markt verdiept, en meer impact heeft op het internationale niveau. Deze doelstellingen vinden ook hun weerslag in de prioriteiten van het inkomende Zweedse voorzitterschap.

Op welke wijze past dat dan in het toekomstige Belgische voorzitterschap? Het is evident dat de grote uitdagingen die de EU vandaag kent, ook de nodige aandacht zullen krijgen in het programma van het Belgische EU-voorzitterschap. Ik denk dat die over een jaar nog niet opgelost zullen zijn. Dit zal over enkele maanden in een stroomversnelling komen. De diverse Vlaamse diensten zijn momenteel volop bezig met de voorbereiding van het EU-voorzitterschap.

Ook de invulling van ons eigen EU-voorzitterschap in de eerste helft van 2024 wordt bepaald door verschillende elementen. Enerzijds is er de agenda van de Commissie, die met wetgevende voorstellen komt. Anderzijds zijn er initiatieven en klemtonen die ook het voorzittende land kan leggen. Ten slotte is er de actualiteit, die een bepalende rol kan spelen. Dat vereist ook bij de voorbereiding een grote flexibiliteit. Daarom voorzien we in de loop van 2023 ook in een update van het projectplan voor het EU-voorzitterschap dat in oktober 2022 werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering.

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

Bart Tommelein (Open Vld): Minister-president, dank u wel voor het antwoord. Ik denk dat de prioriteiten die het Zweedse voorzitterschap naar voren schuift, inderdaad belangrijke thema's zijn, ook voor ons. Veiligheid, economische groei, de energieomslag en het verdedigen van de democratische waarden, dat zijn uitdagingen die van belang zijn voor onze toekomstige welvaart en voor de plaats die Europa de komende decennia zal innemen op het internationale forum. Ik hoop dat de Zweedse regering er een stevig mandaat van kan maken. Dat is niet zo evident, want de Zweedse regering is een minderheidsregering met gedoogsteun van een EU-sceptische partij. Dat is uiteraard niet zo vanzelfsprekend. De huidige uitdagingen hebben nood aan een sterk en duidelijk beleid.

Nog even terugkomend op het Belgische voorzitterschap van volgend jaar: binnen dat EU-voorzitterschap zal Vlaanderen een belangrijke rol spelen. Op vrijdag 28 oktober hebt u met uw regering een projectplan goedgekeurd met de inhoudelijke krachtlijnen die voor Vlaanderen de leidraad vormen voor het EU-voorzitterschap, met vijf inhoudelijke doelstellingen. U zegt dat dit nog in volle voorbereiding is. Ik had nog een extra vraag, maar zal die vraag dan voor een volgende sessie houden. Ik wou vragen wat de stand van zaken is, maar dat is volop bezig. Het wordt natuurlijk wel uitkijken naar welke de diverse stappen zijn die worden gezet, in overleg met de federale overheid en de andere deelstaten.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Minister-president, het voorzitterschap van Tsjechië stond uiteraard voor een groot stuk in het teken van de oorlog in Oekraïne. Wat Zweden nu zal meemaken, ligt uiteraard ook in het verlengde. Het is zeker een feit dat dat voorzitterschap flexibel was. Ze moesten wel. De vraag is natuurlijk of Zweden op dat vlak op eenzelfde manier de fakkel zal overnemen, en of Zweden ook op eenzelfde manier flexibel zal kunnen zijn. Ik verwijs naar wat collega Tommelein zei. Dat is misschien persoonlijk, maar ik vind het feit dat de Zweedse regering gedoogsteun geniet, niet echt een probleem, maar veeleer een uitdaging. Het is belangrijk dat we ook zien dat in bepaalde landen bepaalde evoluties gaande zijn die nopen tot politieke beslissingen in een ander kader dan we gewoon waren in het verleden.

Zweden staat in zijn voorzitterschap voor zware uitdagingen. Het zal alvast eveneens op diezelfde flexibele manier moeten ingaan op de problematiek van de energiecrisis. Ik blijf deze vraag koppelen aan het kader van het nakende voorzitterschap van België en de rol die Vlaanderen daarbij op zich zal nemen. Ik hoop dat we in de verdere voorbereidingen toch zeker overal de nodige verantwoordelijkheden zullen opeisen. Dat lijkt me belangrijk. We hebben hier al vele debatten gehad waarin we zagen dat we soms een beetje werden tekortgedaan. Ik hoop dus dat Vlaanderen zeker het voortouw zal willen nemen om ervoor te zorgen dat het voorzitterschap in 2024 een goed voorzitterschap wordt.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Minister-president, bedankt voor uw antwoord op de toch wel interessante vragen. Ik denk dat er hier ongeveer een half jaar geleden ook vragen zijn gesteld met betrekking tot het einde van het Franse voorzitterschap en het begin van het Tsjechische voorzitterschap. Toen werd er onder meer ook verwezen naar het Franse protectionisme waarvan er toch wel sprake was gedurende dat Franse voorzitterschap, en werd er ook verwezen naar eventuele vooruitgang op het vlak van vrijhandelsakkoorden. Ik heb dat eigenlijk niet echt gehoord in uw antwoord. Kunt u daar misschien wat toelichting over geven? Is er vooruitgang geboekt met betrekking tot vrijhandelsakkoorden, en kunnen we dat de komende zes maanden ook verwachten?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Vanlouwe, de vraag stellen is ze beantwoorden. U weet dat er geen vooruitgang is geboekt op dat vlak. Dat weet u zeer goed. Dat dat ook tijdens het Tsjechische voorzitterschap niet echt is gebeurd, weet u ook zeer goed. Ik heb begrepen dat er hier aan een voorstel van resolutie wordt gewerkt op dat vlak. Ik kan dat alleen maar ondersteunen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bart Tommelein aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de situatie in Nagorno Karabach – 1004 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

Bart Tommelein (Open Vld): Voorzitter, minister-president, deze vraag houdt helaas verband met mijn eerdere vraag over de spanningen tussen Servië en Kosovo. Ook hier gaat het over een aanslepend dispuut, ditmaal tussen Armenië en Azerbeidzjan, twee voormalige Sovjetrepublieken, over een specifieke regio, Nagorno-Karabach, gelegen als een enclave in Azerbeidzjan maar grotendeels bevolkt door Armeniërs. Ik weet vanuit mijn contacten met de regio dat ze daar bijzonder goede cognac produceren.

Het geweld dateert van begin de jaren 90, toen de Sovjet-Unie uiteenviel en opviel te bestaan, maar het laait van tijd tot tijd weer op, ongeacht de wapenstilstand van 1994. Zo werd de regio nog in 2020 geconfronteerd met geweld en bloedvergieten, waarbij enkele duizenden mensen het leven lieten. Beide landen engageerden zich tot een substantieel vredesoverleg onder toezicht van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE). Er werd in 2020 in dit parlement een resolutie goedgekeurd waarin werd opgeroepen om de vijandelijkheden te staken. Maar helaas dreigen de spanningen weer op te laaien, ook al zijn

er Russische militairen in het gebied om de vrede te handhaven. Eind vorig jaar vonden protesten plaats in Stepanakert, de hoofdstad van Nagorno-Karabach. Aanleiding is de blokkade door Azerbeidzjaanse activisten van de belangrijkste weg die Nagorno-Karabach met Armenië verbindt. Deze activisten protesteren op hun beurt en naar eigen zeggen tegen illegale mijnen.

Minister-president, wat is de recente stand van zaken inzake de spanningen tussen Armenië en Azerbeidzjan omtrent Nagorno-Karabach? Acht u de kans groot dat de gestegen spanningen opnieuw tot een nieuw gewapend conflict kunnen leiden?

Is de Europese diplomatie betrokken bij het leveren van inspanningen om het conflict te de-escaleren? Welke eventuele rol kunnen wij hierin opnemen?

Gelet op het feit dat Armenië en Azerbeidzjan beide voormalige Sovjetrepublieken zijn, hoe schat u dit conflict in in het licht van het bredere geopolitieke kader waarbij Rusland verwickeld is in haar aanvalsoorlog op een andere voormalige Sovjet-republiek, Oekraïne?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Tommelein, zoals u weet, kent het conflict over het gebied Nagorno-Karabach, een Armeense enclave in Azerbeidzjan, een hele historiek. Sinds december 2022 nemen de spanningen tussen Armenië en Azerbeidzjan weer toe. Aanleiding hiervoor waren Azerbeidzjaanse burgers die de zogenaamde Lachincorridor sinds 12 december blokkeren. De burgers in kwestie identificeren zich als milieuactivisten. Deze Lachincorridor is echter de enige verbindingsweg tussen Armenië en de enclave Nagorno-Karabach, waardoor de blokkade potentieel een humanitaire crisis in de hand werkt. De Verenigde Naties riep de partijen in december daarom op tot de-escalatie.

Ik hoop dat deze spanningen niet leiden tot een nieuw gewapend conflict, maar gezien de beladen historiek valt dit niet uit te sluiten.

De EU is als bemiddelaar nauw betrokken. Zo vonden er reeds vier ontmoetingen plaats tussen Armenië en Azerbeidzjan onder EU-leiding. Hoewel deze gesprekken schijnbaar de goede kant op gingen, hypothekeerden de vijandigheden van september 2022 de gesprekken.

De EU zette in Armenië wel de EU Monitoring Capacity op om het staakt-het-vuren dat in september 2022 bereikt werd, te ondersteunen. Deze civiele missie was van 20 oktober tot 19 december 2022 aanwezig aan de Armeense kant van de grens met Azerbeidzjan en voorzag in monitoring, analyse en rapportage.

Sinds de blokkering van de Lachincorridor nam de EU opnieuw het initiatief om de gemoederen te bedaren. De EU riep de Azerbeidzjaanse autoriteiten op om de bewegingsvrijheid en veiligheid langs de corridor te waarborgen in overeenstemming met de trilaterale verklaring van 9 november 2020. In onze commissievergadering van 24 november 2020 lichtte ik deze verklaring toe in antwoord op vragen om uitleg van de heren Vanlouwe en Deckmyn.

De Vlaamse Regering steunt de EU ten volle in haar inspanningen om deze twee landen rond de onderhandelingstafel te brengen en te werken aan een duurzaam vredesakkoord om zo de stabiliteit en veiligheid van het Europese continent en de wereld te bewerkstelligen.

Vlaanderen neemt deze positie dan ook in op Belgisch niveau, namelijk op DGE-vergaderingen (directie-generaal Europese Zaken en Coördinatie) over dit onderwerp. Ik herhaal dat het EU-niveau de aangewezen hefboom is voor Vlaanderen

om tot een vreedzame oplossing te komen. Een duurzame oplossing voor dit langdurig conflict is enkel te bereiken aan de onderhandelingstafel.

Gezien de huidige geopolitieke context zal ook dit conflict wellicht beïnvloed worden door de Russische inval in Oekraïne. In oktober 2020 slaagde Rusland er nog in om Armenië en Azerbeidzjan rond de tafel te krijgen. Rusland ziet voor zichzelf wellicht ook vandaag nog een belangrijke rol als bemiddelaar in dit conflict. De oorlog in Oekraïne en de gewijzigde relatie tussen de regionale grootmachten Turkije en Rusland zijn inderdaad echter potentiële gamechangers.

Zoals aangehaald, trad de Europese Unie het afgelopen jaar alvast naar voren als nieuwe bemiddelaar. Dat steunt de Vlaamse Regering op een actieve wijze.

De voorzitter: De heer Tommelein heeft woord.

Bart Tommelein (Open Vld): Minister-president, dank u voor het antwoord en voor de inspanningen die de Vlaamse overheid en diplomatie helpen leveren en het duidelijke standpunt dat wij daar een rol in te spelen hebben. Het is inderdaad een complexe situatie die zich weliswaar iets verder afspeelt dan Servië en Kosovo, maar die niettemin ook een belangrijke impact kan hebben op Europa. Zoals u zelf zegt, mogen we niet vergeten dat niet alleen Rusland maar ook NAVO-partner Turkije er specifieke belangen in de regio op nahoudt.

Ik zie dat het effectief gebeurt en ik blijf ervoor pleiten namens mijn fractie om binnen het Europese kader alle mogelijke diplomatieke middelen aan te wenden om een vreedzame oplossing voor dit conflict te bewerkstelligen en te bereiken.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Ik wil naar voren brengen dat de problematiek van Nagorno-Karabach, Artsach voor anderen, een van de geopolitieke gevolgen is van de val van de Sovjet-Unie. De de-escalatie van de problemen daar is jammer genoeg geen gemakkelijke zaak. De huidige rol van Rusland als waarborg voor veiligheid klinkt een beetje contradictorisch gezien de oorlogssituatie die we nu meemaken in Oekraïne. Daarenboven mogen we ook niet voorbijgaan aan de rol van Turkije in dit conflict. Turkije is immers een NAVO-partner en zorgt ervoor dat men – laat mij een eufemisme gebruiken – niet echt zachtvaardig omgaat vanuit de kant van Turkije inzake het conflict in Nagorno-Karabach.

Volgens mij is een vreedzame oplossing van het conflict nog moeilijker dan voorheen, aangezien we daar als bemiddelende actoren zijn. Ik hoop dat de EU daar een rol in zal spelen. Maar in dit conflict zijn de hoofdpartners op de achtergrond Rusland en Turkije. Dat schept een bijzonder moeilijke situatie.

Minister-president, ik ben blij te horen dat Vlaanderen de EU-diplomatie steunt om hierin tot een vreedzame oplossing te komen. Ik hoop dat dat ook kan gebeuren, maar laat me zeggen dat ik een beetje sceptisch ben gezien de huidige geopolitieke stand van zaken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Johan Deckmyn aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de Europees-Oekraïense top in Kiev – 1010 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Voorzitter, mijn vraag is ingegeven door het feit dat we al wisten dat er een Europees-Oekraïense top zou zijn op 3 februari. Die was gepland in Brussel, maar die zal volgens de Oekraïense president Zelensky, in Kiev plaatsvinden – tegenwoordig moeten we Kyiv zeggen, denk ik. Dit werd blijkbaar beslist na een telefonisch overleg tussen de heer Zelensky en EU-commissievoorzitter Ursula von der Leyen.

Naar verluidt zullen er geen staats- of regeringsleiders deelnemen aan deze top, maar zullen namens de EU enkel Ursula von der Leyen en Charles Michel deelnemen.

De Oekraïense president gaf onder meer aan dat hij in zijn overleg met von der Leyen stelde dat ze beiden de uitdagingen begrijpen van deze winter en dit jaar voor Oekraïne en Europa en dat ze het onder meer daarover zullen hebben op de betreffende top. Zelensky stelt daarover ook: "Die top zal een belangrijke stap zijn voor de overwinning."

Minister-president, werd u op de hoogte gesteld van de beslissing om de Europees-Oekraïense top in Kiev te organiseren? Werd de Vlaamse Regering desgevallend betrokken bij de voorbereiding van deze top?

Wat is de visie van de Vlaamse Regering omtrent deze top in Kiev? Wat zal er besproken worden? Hoe zal deze top volgens u kunnen bijdragen aan de Oekraïense overwinning?

Aangezien er geen staats- of regeringsleiders zullen deelnemen aan de top, zal men wellicht een gemeenschappelijk standpunt moeten innemen tegen begin februari. Zal de Vlaamse Regering hierin betrokken worden en er een bijdrage toe leveren?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: De Europees-Oekraïense top stond tot nu toe nog niet op de agenda van een coördinatievergadering georganiseerd door de FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking. We werden dus nog niet betrokken via dit kanaal.

De EU en haar lidstaten zijn verenigd in hun niet-aflatende steun aan Oekraïne en veroordelen de militaire agressie van Rusland. De EU heeft Oekraïne de voorbije maanden humanitaire, politieke, financiële en militaire steun verleend en zal dit ongetwijfeld blijven doen. Bovendien hebben zowel Commissievoorzitter Ursula von der Leyen als voorzitter van de Raad, Charles Michel, als blijk van blijvende steun Kiev bezocht sinds het begin van de Russische invasie op 24 februari.

Over de top waarvan sprake is inhoudelijk nog niet veel bekend, maar de ontmoeting zal ongetwijfeld de voortdurende en robuuste steun van de EU en haar lidstaten onderstrepen. Daar men aan Russische zijde aast op breuklijnen in de Europese eenheid van aanpak, is het van essentieel belang om regelmatig te signaleren dat de Europese steun voor Oekraïne standvastig is, onder andere door middel van ontmoetingen op hoog niveau zoals de top die gepland wordt op 3 februari.

Indien er op Europees niveau gewerkt wordt aan de gezamenlijke verklaring voor de top, zal deze tekst mogelijk ook via de relevante Raadsfilière besproken worden. In dit geval zal Vlaanderen ook wegen op deze tekst

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Minister-president, dank u wel voor uw antwoord. Ik meen te begrijpen dat u formeel nog niet op de hoogte was van deze top aangezien er nog geen FOD-vergadering heeft plaatsgevonden. Zo heb ik het toch begrepen. De vraag die bij mij dan onmiddellijk opduikt, is of we op dat vlak altijd wachten op formele overlegmomenten. Ik stel de vraag nu naar aanleiding van deze top, maar ik neem aan dat er in de toekomst nog wel zaken plots zullen opduiken die tussen bepaalde formele overlegmomenten zullen plaatsvinden. Bent u enkel afhankelijk van die formele overlegmomenten? Want als zich bepaalde zaken voordoen die wel wat ernstige feedback vanuit de deelstaten nodig hebben, dan kan ik me voorstellen dat u niet moet wachten op een formeel overlegmoment. Wordt u als minister-president niet op de een of andere manier hieromtrent gevat als er tussen die formele overlegmomenten iets bijzonders plaatsvindt? Dat is een bijkomende vraag die ik me naar aanleiding van uw antwoord bedenk.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Dat gaat er redelijk soepel aan toe, in die zin dat de standpuntbepaling op zo'n formeel moment moet gebeuren en dat die bijeenroeping gebeurt door de FOD, maar dat wij als deelstaat wel kunnen zeggen dat wij het een goed moment vinden om bijeen te komen. Het is niet zo dat men bijvoorbeeld in een maandelijks ritme zit en dat dat het enige moment is dat men kan samenkomen. Dat gaat er redelijk soepel aan toe.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Naar die soepelheid verwijzend, neem ik aan te kunnen begrijpen dat als er zich bepaalde zaken voordoen, de minister-president gewoon zelf het heft in handen kan nemen en zeggen wat zijn standpunt is, zodanig dat de federale overheid op de hoogte is van de standpuntbepaling op voorhand op korte termijn.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het verbod van de Taliban in Afghanistan voor vrouwen om te werken voor ngo's – 1020 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Minister-president, u weet dat de rechten van vrouwen en meisjes in Afghanistan mij bijzonder na aan het hart liggen. Ik heb vorig jaar ook het initiatief genomen om een voorstel van resolutie voor te leggen aan de collega's met betrekking tot die bezorgdheden, en dat voorstel werd gelukkig ook unaniem in het parlement goedgekeurd. Dat we die resolutie hebben goedgekeurd, is terecht, want we zien dat het ondanks een aantal beloftes van de taliban eigenlijk alleen maar bergaf gaat en dat de rechten van de vrouwen en meisjes steeds verder worden ingeperkt. Om er maar enkele te noemen: er is een verbod om alleen op straat te komen en naar sportcentra te gaan, er is het verplicht dragen van de sluier, en de toegang tot werk en onderwijs wordt hun onttrokken. Nog

enkele weken terug beslisten de taliban om ook de beperkte toegang die er nog was voor vrouwen om naar de universiteit te gaan, volledig te schrappen. De coördinator van de VN vatte het correct samen door te stellen dat dit eigenlijk neerkomt op Afghanistan een toekomst ontzeggen.

Ik stel deze vraag vandaag omdat er net voor Nieuwjaar opnieuw een verdere beperking in het leven werd geroepen, in die zin dat de taliban het bevel gaven aan lokale en internationale ngo's om niet langer vrouwelijke medewerkers voor hen te laten werken, en dat voor onbepaalde tijd. Naar eigen zeggen is dat omdat die vrouwelijke werknemers zich niet hielden aan de opgelegde kledingvoorschriften. We merken dat sindsdien een aantal ngo's hun activiteiten in het land dan ook stopzetten, soms ook noodgedwongen, omdat die mensen voor hen cruciaal waren. Nochtans is hun hulp echt wel broodnodig, want er is niet alleen die flagrante schending van de mensenrechten, maar daar is ook een humanitaire crisis gaande en alle handen zijn nodig om mee te helpen.

Minister-president, hebt u er een zicht op welke hulporganisaties hun activiteiten opschorten? Dan heb ik het uiteraard concreet over Vlaamse organisaties of organisaties waarmee Vlaanderen samenwerkt of waaraan het steun biedt. Hoe ziet u de impact hiervan op de Afghaanse bevolking, ook humanitair? Welke humanitaire sectoren ziet u het meest worden getroffen?

Er is ook nog wat onduidelijkheid over of dat verbod enkel geldt voor Afghaanse vrouwen of ook ruimer is, dus voor vrouwen in het algemeen die willen meehelpen in die ngo's.

Op welke manier zal de Vlaamse Regering dit verder opvolgen? Welke initiatieven kunnen we nemen, minstens om die situatie toch opnieuw in het daglicht te stellen?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mevrouw Talpe, het is onduidelijk welke organisaties precies worden getroffen. Op 28 december jongstleden herbevestigde het coördinatieorgaan van de VN het engagement om humanitaire diensten te leveren aan alle mensen in nood. Veel hulp wordt geboden via dit VN-systeem, vaak in samenwerking met lokale partners. Ook deze partners worden sterk getroffen. Het hoofd van de VN-missie in Afghanistan, de heer Alakbarov, gaf in een persconferentie op 29 december aan dat men de impact bekijkt en inschat welke activiteiten kunnen doorgaan. De beslissing is hoe dan ook een grote klap voor kwetsbare gemeenschappen, voor vrouwen en kinderen en natuurlijk voor het hele land. Sommige diensten worden noodgedwongen gepauzeerd of stopgezet. Onder meer de Norwegian Refugee Council, Save the Children en CARE International gaven dat al aan.

Het Internationale Rode Kruis gaat in dialoog met de autoriteiten over de impact op hun steun aan het Afghaanse gezondheidssysteem. Ook de VN zoeken actief dialoog met de taliban om hun beslissing, net als alle andere beperkende maatregelen voor vrouwen, terug te draaien.

Ook de EU veroordeelde de beslissing sterk. De Europese steun, zowel huidig als toekomstig, wordt opnieuw ingeschat en geëvalueerd.

Volgens federaal minister van Ontwikkelingssamenwerking Gennez zijn er geen Belgische ngo's actief in Afghanistan. De organisatie Moeders voor Vrede zou wel aanwezig zijn, maar de impact op hun activiteiten is mij niet bekend.

Vlaanderen gaf in december 2021 een subsidie van 200.000 euro aan het World Food Programme (WFP). Het WFP is deel van het Inter-Agency Standing Committee on Afghanistan, het reeds aangehaalde coördinatieorgaan van de VN. Voorlopig ontving ik geen berichten waaruit blijkt dat zij hun activiteiten zouden stopzetten.

Hoe zie ik de impact hiervan op de Afghaanse bevolking? Uiteraard is er de vrees dat de dienstverlening zal verminderen. Vrouwelijk personeel is de sleutel tot vele aspecten van humanitaire hulp in Afghanistan. Zij hebben toegang tot kwetsbare vrouwen en meisjes die hun mannelijke collega's niet kunnen bereiken. Meer algemeen zijn vrouwen actief als leerkrachten en voedingsdeskundigen. Ze vaccineren mensen, het zijn artsen, teamleiders, gezondheidswerkers, verpleegsters en hoofden van organisaties. Hun professionele expertise redt levens en is onmisbaar. Hun deelname aan de hulpverlening moet worden voortgezet. De Rode Kruisbeweging vreest specifiek voor de impact op de gezondheidssector, zowel inzake het aanbod als wat de dienstverlening voor vrouwen en meisjes betreft. Ik wil ook aanstippen dat er een economische impact is, aangezien veel vrouwen werken in de ngo-sector en vaak de enige kostwinner zijn.

Dan was er onduidelijkheid over of dit enkel voor Afghaanse vrouwen zou gelden. De eerste inschatting is dat het verbod voornamelijk doelt op Afghaanse vrouwen. Er zijn berichten dat het VN-systeem erbuiten zou vallen. Er zijn ook berichten dat de gezondheidssector vrijgesteld zou blijven, maar ook dat blijft onduidelijk. De situatie is dus volop in ontwikkeling. Aangezien het VN-systeem in belangrijke mate met lokale partners werkt, zal de impact echter altijd voelbaar zijn.

Op welke manier volgen we dit op? In eerste instantie houdt Vlaanderen de vinger aan de pols via de berichten van het coördinatieorgaan van het VN-systeem. Verder volgen wij de communicatie vanuit de EU en de federale overheid op. De Vlaamse Regering zal waar mogelijk deze situatie blijven aankaarten via bilaterale, Europese en andere multilaterale fora. Vlaanderen steunt ook voluit de initiatieven die de EU en andere partners nemen om de rechten en de positie van vrouwen en meisjes in Afghanistan te herstellen en te verbeteren. Algemeen ondersteunt ons buitenlands beleid, in uitvoering van het regeerakkoord, activiteiten, organisaties en projecten die genderongelijkheid wegwerken en geweld tegen vrouwen en meisjes tegengaan. Ook met landen die deze thema's anders benaderen, voeren wij het gesprek. Dat doen we via internationale organisaties zoals de Wereldgezondheidsorganisatie, de Raad van Europa of UNAIDS. We zetten gelijkheid en gelijkwaardigheid bovendien vaak op de agenda bij onze diplomatieke contacten.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Minister-president, dank u voor uw antwoord en uiteraard ook voor uw wil en voor uw steun voor de vrouwen en meisjes daar, die na twintig jaar lichte vooruitgang nu eigenlijk volledig worden teruggekatapulteerd in een situatie die bijzonder schrijnend is, en eigenlijk nog erger is dan voordien. Het gaat immers natuurlijk niet alleen over de toekomst van die vrouwen en meisjes zelf. Zoals u ook aanhaalt, hebben we hen ook nodig voor de ontwikkeling en de zorg, en om die humanitaire crisis aan te pakken. Men zit daar ook met een cultuur waarin vrouwen vaak enkel van andere vrouwen een zekere zorg aanvaarden. Het feit dat vrouwen niet meer mogen helpen in bepaalde organisaties, maakt dus dat heel veel meisjes en vrouwen volledig verstoken blijven daarvan. Dat is echt een extra drempel om zorghulp te krijgen. We moeten daar dus op blijven hameren.

Ik begrijp dat er nog heel wat vragen en onduidelijkheden zijn: welke organisaties zijn daar nu nog wel of niet aan de slag? Ik weet van Moeders voor Vrede, dat ook een Ieperse organisatie is, dat het nu bijzonder moeilijk is, en dat men ook bang is om daar weer naartoe te gaan, dat ze met handen en voeten gebonden zijn omdat hun samenwerking volledig bestaat uit vrouwen die elkaar daar helpen. Met die richtlijn die wordt opgelegd, is iedereen bezorgd. Al die vrouwen zitten nu thuis, bang afwachting. Zij willen heel graag opnieuw aan de slag om elkaar te helpen, al is het door mentaal ondersteuning te bieden. De VN Veiligheidsraad en talrijke instanties hebben inderdaad die demarches ook al sterk veroordeeld, net als Vlaanderen. U

haalde dat ook aan. Ook voor ons is dit not done. We gaan die mensen ook niet in de steek laten. Dat heb ik ook duidelijk begrepen uit uw antwoord.

Ik heb nog een concrete vraag, terugkomend op de onderwijsproblematiek. Ik weet niet of er een mogelijkheid is om Afghaanse studenten via studiebeurzen in ons land ergens een plaats te bieden. Ik weet dat er al projecten zijn tussen de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) en ontwikkelingslanden in het Zuiden. Het is misschien iets waarop u nu niet kunt antwoorden, maar kunt u dat aankaarten bij uw collega, minister Weyts?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Ik zal de suggestie meenemen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.